

Viktigare lagar & förordningar

Inför årsskiftet 2002/2003

Innehåll

Några siffror om lagar och förordningar	6
Information om svensk lagstiftning	6
Justitiedepartementet	7
Partnerskap och adoption	7
Ändringar i trafikskadelagen	7
Ändringar i regeringsformen	8
Ändringar i tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen och lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden som träder i kraft den 1 januari 2003	8
Särskild instruktion för säkerhetspolisen	9
Hets mot homosexuella som grupp kriminaliseras	9
En särskild straffskala för grova fall av hets mot folkgrupp	9
Ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer inom kriminalvården	10
En ny processuell taleform – grupptalan – införs	10
Förordning om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering	10
Utrikesdepartementet	11
Ömsesidigt erkännande mellan EU-länder av beslut om avvisning och utvisning	11
Uppehållstillstånd med tillfälligt skydd vid massflykt	11
Folke Bernadotteakademien	12
Försvarsdepartementet	13
Socialdepartementet	14
Biobankar i hälso- och sjukvården m.m.	14
Befruktning utanför kroppen	14
Förbud mot indirekt tobaksreklam	15
Det reformerade pensionssystemet	15

Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp	16
Inkomstbasbelopp och inkomstindex	16
Äldreförsörjningsstöd	16
Handikappersättning och vårdbidrag	16
Föräldrapenning	16
Ränta på återbetalning av underhållsstöd	16
Sjukersättning och aktivitetsersättning	17
Arbetskadeförsäkring	17
Socialförsäkringsförmåner vid institutionsvistelse	17

Finansdepartementet 18

Grundavdraget höjs	18
Uppräkning av skattegränser	18
Skatten höjs på energi	19
Sänkt skatt på alkylatbensin	19
Sänkt vägavgift	19
Införslreglerna ändras	19
Straffrättsliga sanktioner för illegal införsel av alkohol, tobak och mineraloljor införs	20
Högre skatt på lågpriscigarettor	20
Nya skatteregler för personer som sålt fåmansföretag och fått betalt i aktier ...	20
Nya företag får uppskov med skatt i tre månader	20
Förändringar i kommunkontosystemet	20
Eko-bidrag upphör	21

Utbildningsdepartementet 22

Den allmänna förskolan	22
Ny förordning om kommunal vuxenutbildning	22
Rekryteringsbidrag	22
Studiebidrag till elever i gymnasieskolan	23
Räntan på studielån	23
Pedagogisk utbildning för högskolans lärare	23

Jordbruksdepartementet	24
Skärpta djurskyddsbestämmelser	24
Kulturdepartementet	25
Höjd TV-avgift	25
Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne	25
Miljödepartementet	26
Sänkta bidrag till miljöskadeförsäkring och saneringsförsäkring	26
Alkylatbensin för 2-taktsmotorer	26
Föreskrifter för förbränning av avfall	26
Genetiskt modifierade organismer	27
Frivillig miljöledning och miljörevision	27
Näringsdepartementet	29
Beredskapslagring av olja och kol	29
Handel med skogsfrö och skogsplantor	29
Förordning om gruppundantag enligt 17§ konkurrenslagen (1993:20) för vertikala avtal inom motorfordonssektorn	30
Förordning om ändring i förordningen med instruktion för Vägverket	30

Några siffror om lagar och förordningar

Antalet gällande lagar uppgår för närvarande till ca 1 200 och förordningar, tillkännagivanden m.m., till 2 200.

Under år 2002 beräknas ca 1 170 författningar bli publicerade i SFS. Av dessa är ca 26 nya lagar och 100 nya förordningar. I övrigt är de publicerade författningarna ändrings- eller upphävandeförfattningar.

Departementssekreterare Elisabeth Bodérus
Granskningsenheten, Justitiedepartementet
Tfn 08-405 48 44

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet är en webbportal till det offentliga rättsinformationssystemet och innehåller bl.a. lagar, förordningar och rättspraxis.

Adress: www.lagrummet.gov.se

Rixlex är en databas som finns tillgänglig via riksdagens webbplats och som innehåller dokument från flera år tillbaka. Där finns bl.a. författningar i fulltext, propositioner, motioner, utskottsbetänkanden och snabbprotokoll.

Adress: www.riksdagen.se/debatt

SverigeDirekt innehåller information om och länkar till all offentlig verksamhet. Med hjälp av en sökmotor kan man söka på alla webbplatser inom det offentliga Sverige.

Adress: www.sverigedirekt.se

Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Justitiedepartementet

Pressekreterare Linda Romanus (hos Thomas Bodström)

Tfn 08-405 47 22

Pressekreterare Camila Buzaglo (hos Mona Sahlin)

Tfn 08-405 36 02

Pressekreterare Emma Lennartsson (hos Pär Nuder)

Tfn 08-405 30 03

Partnerskap och adoption

Registrerade partner ges fr.o.m. den 1 februari 2003 möjlighet att provas som adoptivföräldrar. Det innebär att två partner gemensamt kan adoptera ett barn och att en partner kan adoptera den andra partners barn. Fr.o.m. den 1 februari 2003 kan registrerade partner och sambor av samma kön även utses att som särskilt förordnade vårdnadshavare gemensamt utöva vårdnaden om ett barn.

Ändringar i trafikskadelagen

Nya EU-bestämmelser har genomförts i bl.a. trafikskadelagen (1975:1410) som kommer att göra det enklare att begära ersättning från en trafikförsäkring för en skada som har inträffat i ett annat land än det där den skadelidande är bosatt. De nya bestämmelserna, som träder i kraft den 20 januari 2003, innebär bl.a. att den som meddelar trafikförsäkring inom EES-området skall utse en skaderegleringsrepresentant i varje övrig stat inom detta område. Representanten skall vara behörig att sköta skaderegleringen på försäkringsbolagets vägnar i den skadelidandes hemland. En skadelidande skall ha rätt att få ett motiverat besked om ersättning inom tre månader från det att försäkringsfallet anmäldes. Om ett sådant besked inte lämnas skall den skadelidande ha rätt att i stället få skadan reglerad av ett s.k. skadeersättningsorgan. Trafikförsäkringsföreningen skall vara sådant organ i Sverige och dessutom

svara för att viss information som behövs för skaderegleringen lämnas till den skadelidande (informationscentrum).

Ändringar i regeringsformen

Den 1 januari 2003 träder ett antal ändringar i regeringsformen i kraft. Flera av dessa gäller samarbetet i EU och den viktigaste ändringen innebär att det blir möjligt för riksdagen att överlåta beslutanderätt, som inte rör principerna för statsskicket, till EU. Med principerna för statsskicket avses t.ex. riksdagens roll, yttrandefriheten och tryckfriheten med offentlighetsprincipen. Den uttryckliga begränsningen av vad som är möjligt att överlåta till EU innebär alltså ett starkt skydd för de grundläggande principerna för vårt statsskick. Liksom tidigare förutsätter en överlåtelse att fri- och rättighets-skyddet inom det samarbetsområde till vilket överlåtelsen sker motsvarar det skydd som ges i 2 kap. RF och i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter att medlemsländerna först kommer överens om ett nytt fördrag. Riksdagens beslut om att överlåta beslutanderätt fattas här-efter, precis som nu, med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Ytterligare en ändring som gäller EU-samarbetet innebär att det av regeringsformen uttryckligen framgår att riksdagen kan godkänna en internationell överenskommelse som ingås inom ramen för EU-samarbetet även om överenskommelsen inte är färdigförhandlad. Slutligen har regeringens skyldighet att informera och samråda med riksdagen i EU-frågor grundlagsfästs.

Övriga ändringar innebär bland annat att det införs ett starkt grundlags-skydd för utsatta grupper och ett grundlagsskydd för miljön.

Ändringar i tryckfrihetsförordningen, yttrandefrihetsgrundlagen och lagen med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden som träder i kraft den 1 januari 2003

Det automatiska grundlagsskydd för vissa aktörers databasverksamheter som i dag gäller enligt yttrandefrihetsgrundlagen utvidgas till vissa nya tekniker och aktörer. Det införs en möjlighet för andra att genom utgivningsbe-

vis få frivilligt grundlagsskydd för sådana verksamheter. Radio- och TV-verket skall pröva sådana frågor. Verket skall föra register över grundlagsskyddade databasverksamheter och Patent- och registreringsverket skall föra register över periodiska skrifter som omfattas av tryckfrihetsförordningen.

Preskriptionstiden för yttrandefrihetsbrott i cd-skivor och liknande som saknar uppgifter om ursprung förlängs. Preskriptionstiden för yttrandefrihetsbrott i databaser skall börja löpa först när ett yttrande tagits bort ur databasen. Vidare förtydligas beslagsreglerna i vissa avseenden.

Brotten olaga hot, hot mot tjänsteman, övergrepp i rätts sak och brott mot medborgerlig frihet införs som tryck- och yttrandefrihetsbrott.

Genom ändringar i 2 kap. tryckfrihetsförordningen blir det möjligt att i lag införa en skyldighet för myndigheter att lämna ut allmänna handlingar i elektronisk form.

Särskild instruktion för Säkerhetspolisen

Säkerhetspolisen får vid årsskiftet en egen instruktion. I denna tydliggörs Säkerhetspolisens uppgifter och organisation. Bestämmelser om Säkerhetspolisen har tidigare funnits i förordningen med instruktion för Rikspolisstyrelsen samt i regleringsbrevet för Säkerhetspolisen. Ett flertal av dessa bestämmelser har nu förts över till den nya instruktionen. Ändringen är en del i regeringens ambition att skapa en större öppenhet i Säkerhetspolisens verksamhet.

Hets mot homosexuella som grupp kriminaliseras

Den 1 januari 2003 träder ny lagstiftning i kraft som straffbelägger hets mot homosexuella som grupp. Detta sker genom att brottsbalkens bestämmelse om hets mot folkgrupp utvidgas till att även omfatta hot och uttryck för missaktning med anspelning på sexuell läggning. Med sexuell läggning avses homo-, bi- eller heterosexuell läggning. Motsvarande ändring görs i tryckfrihetsförordningens brottskatalog.

En särskild straffskala för grova fall av hets mot folkgrupp

Den 1 januari 2003 införs också en särskild, strängare straffskala för grova fall av hets mot folkgrupp; fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Den grova straffskalan skall t.ex. kunna tillämpas på fall med omfattande spridning av kränkande rasistiskt, främlingsfientligt eller homofobiskt material.

Ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer inom kriminalvården

Den 1 januari 2003 träder en ny förordning i kraft som reglerar ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer som verkar inom kriminalvårdens område. Genom förordningen ges Kriminalvårdsstyrelsen möjlighet att bevilja statsbidrag till sådana organisationer. Som förutsättning för statsbidrag krävs bl.a. att organisationen bedriver ideellt arbete genom förebyggande eller stödjande insatser och att arbetet är ägnat att främja dömdas återanpassning till samhället.

En ny processuell taleform – grupptalan – införs

Genom lagen om grupprättegång ges möjlighet för enskilda, organisationer och av regeringen utsedda myndigheter – Konsumentombudsmannen och Naturvårdsverket – att väcka talan för en grups räkning. En grupprättegång omfattar samtliga gruppmedlemmar som inom en viss tid anmält till domstolen att de önskar ingå i gruppen. Gruppmedlemmarna behöver inte delta i rättegången och svarar normalt inte heller för kostnaderna för rättegången. Den nya taleformen förstärker rättsskyddet framförallt på miljö- och konsumentområdena och utgör ett komplement till det vanliga rättegångsförfarandet.

Förordning om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering

Under år 2002 satsades 4 miljoner kronor för att utveckla lokala verksamheter mot diskriminering. Villkoren för statligt stöd regleras nu genom en ny förordning. Enligt förordningen får statligt stöd lämnas till organisationer och stiftelser för verksamhet som syftar till att förebygga och motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder och sexuell läggning. Det statliga stödet administreras av Integrationsverket.

Utrikesdepartementet

Pressekreterare Dan Svanell (hos Anna Lindh)

Tfn 08-405 56 81

Pressekreterare Helena Gustavsson (hos Jan O Karlsson)

Tfn 08-405 55 50

Ömsesidigt erkännande mellan EU-länder av beslut om avvisning och utvisning

Ett EG-direktiv om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land som antogs i maj 2001 genomförs nu i svensk rätt. Utlänningslagen ändras så att avvisnings- eller utvisningsbeslut som har fattats av en annan medlemsstat i EU kan verkställas av svenska myndigheter. Svenska myndigheter ska dock ha gjort en egen prövning innan verkställighet sker, där också det utländska beslutet ska vägas in.

Uppehållstillstånd med tillfälligt skydd vid massflykt

Under svenskt ordförandeskap i EU nåddes en överenskommelse om ett direktiv om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massflykt. Direktivet antogs i juli 2001 och genomförs nu i svensk rätt. Bl.a. införs ett nytt kapitel om tillfälligt skydd i utlänningslagen. Europeiska unionens råd kan under vissa förutsättningar besluta att en massflyktsituation ska anses föreligga och då kan Sverige ge tillfälligt skydd åt fördrivna personer. Skyddsperioden uppgår inledningsvis till ett år men kan automatiskt förlängas ytterligare ett år. Därefter kan rådet besluta att slutligen förlänga skyddet i ett år till. En person som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har rätt att få prövat om han eller hon är flykting enligt Genèvekonventionen. Prövningen får skjutas upp om det finns särskilda skäl för det. När det tillfälliga skyddet upphört att gälla kan de personer som haft sådant skydd delta i ett program för självmant återvändande.

Folke Bernadotteakademin

Folke Bernadotteakademin i Kramfors inrättades i september och har till uppgift att förbereda, utbilda och samträna personal som ska medverka i internationella katastrof-, krishanterings- och fredsinsatser eller andra internationella uppdrag. Akademin ska självständigt eller i samverkan med andra aktörer utveckla ett arbetssätt och metoder med målet att insatserna ska bli så effektiva som möjligt. Folke Bernadotteakademin ska vara nationell kontaktpunkt för de internationella organisationernas arbete med motsvarande frågor.

Försvarsdepartementet

Pressekreterare Paula Burrau (hos Leni Björklund)
Tfn 08-405 25 15

Socialdepartementet

Pressekreterare Refik Sener (hos Lars Engkvist)

Tfn 08-405 33 72

Pressekreterare Eva Franchell (hos Berit Andnor)

Tfn 08-405 52 25

Pressekreterare Kicki Mäler (hos Morgan Andersson)

Tfn 08-405 14 35

Biobanker i hälso- och sjukvården m.m.

En ny lag – lagen om biobanker inom hälso- och sjukvården m.m. – skall gälla för sådana vävnadsprover som har tagits och samlats in för ett visst ändamål från patienter eller andra provgivare inom hälso- och sjukvården oavsett var proverna sedan förvaras. Med biobank avses en samling biologiskt material från en eller flera människor som samlas eller bevaras tills vidare eller för en bestämd tid och vars ursprung kan spåras till en viss individ. Den som lämnar vävnadsprovet skall informeras och lämna samtycke innan provet får tas och förvaras i en biobank. Den som lämnat samtycke till användning av ett vävnadsprov får när som helst återkalla sitt samtycke. Förutom för vård och behandling och andra medicinska ändamål får en biobank användas endast för kvalitetssäkring, utbildning, forskning, klinisk prövning, utvecklingsarbete och därmed jämförlig verksamhet. En biobank som inrättas skall anmälas till Socialstyrelsen som skall föra ett register över biobankerna och ha tillsyn över dessa.

Befruktning utanför kroppen

Vid provrörsbefruktning (in vitro-fertilisering, IVF) skall även ägg eller spermier som kommer från andra än paret som genomgår behandlingen få användas. Både ägg och spermier får dock inte komma från någon utomstående. Provrörsbefruktning där antingen ägg eller spermier kommer från

annan än paret som skall genomgå behandlingen får göras endast vid universitetssjukhus. Barn som har tillkommit genom en sådan befruktning skall, när han eller hon har uppnått tillräcklig mognad, ha rätt att få veta givarens identitet.

Förbud mot indirekt tobaksreklam

I tobakslagen införs ett förbud för näringsidkare att vid marknadsföring av andra varor än tobaksvaror eller tjänster som riktas till konsumenter använda varukännetecknen som till någon del är i bruk för en tobaksvara eller är registrerade eller inarbetade för en sådan vara. Förbudet mot s.k. indirekt tobaksreklam är begränsat till användning av varukännetecknet i kommersiella annonser i periodiska skrifter och i radio- och teveprogram. Det krav på särskild måttfullhet som gäller för marknadsföring av tobaksvaror på annat sätt än i kommersiella annonser, blir i princip tillämpligt även på den indirekta tobaksreklamen. Förbudet kopplas till det marknadsrättsliga påföljdsystemet på samma sätt som förbudet mot direkt tobaksreklam. Reklamförbudet gäller inte varukännetecknen som i endast begränsad omfattning förekommer vid marknadsföring av tobaksvaror eller i fråga om varukännetecknen som framträder i en form som tydligt skiljer sig från utseendet på tobaksvarans kännetecken. Förbudet gäller heller inte i andra fall om det är oskäligt.

Det reformerade pensionssystemet

Det reformerade pensionssystemet träder i kraft fullt ut. Detta innebär bl.a. att folkpension, pensionstillskott och det särskilda grundavdraget för folkpensionärer ersätts av en garantipension. Efterlevandepensionerna anpassas till det nya ålderspensionssystemet vilket innebär att omställningspension i form av ATP och folkpension till efterlevande make ersätts av en inkomstgrundad omställningspension och garantipension. Änkepension i form av ATP och folkpension ersätts av en inkomstgrundad änkepension och garantipension. Barnpension i form av ATP och folkpension ersätts av en inkomstgrundad barnpension och efterlevandestöd till barn.

Även bostadstillägget till pensionärer anpassas till de nya pensionerna.

Prisbasbelopp och förhöjt prisbasbelopp

Prisbasbeloppet och det förhöjda prisbasbeloppet har för år 2003 fastställts till 38 600 kronor respektive 39 400 kronor. Det är en höjning med 700 kronor i förhållande till respektive belopp för år 2002.

Inkomstbasbelopp och inkomstindex

Inkomstbasbeloppet för år 2003 har fastställts till 40 900 kronor. Det är en höjning med 2 100 kronor i förhållande till inkomstbasbeloppet för år 2002. Inkomstindex för år 2003 har fastställts till 111,79. Indexet för år 2002 var 106,16.

Äldreförsörjningsstöd

Ett nytt äldreförsörjningsstöd införs som garanterar personer som är bosatta i Sverige och som är 65 år eller äldre en viss lägsta levnadsnivå.

Handikappersättning och vårdbidrag

Den övre åldersgränsen för rätt till vårdbidrag höjs från 16 år till halvårsskiftet det år barnet fyller 19 år samtidigt som rätten till handikappersättning inträder först från och med juli månad det år den funktionshindrade fyller 19 år.

Föräldrapenning

Grundnivån i föräldraförsäkringen som ersätter dagar med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning höjs från 120 kronor till 150 kronor per dag.

Tillfällig föräldrapenning skall kunna utges till föräldrar som vårdar ett barn i hemmet om barnet är yngre än 240 dagar och barnet annars skulle ha vårdats på sjukhus.

Ränta på återbetalning av underhållsstöd

Den ränta som skall betalas på skuld som avser återbetalningsskyldighet för underhållsstöd skall vara 3,2 procent för år 2003.

Sjukersättning och aktivitetsersättning

Nya regler för beräkning av ersättning till personer som drabbats av långvarig eller varaktig medicinskt grundad nedsättning av arbetsförmågan införs. Begreppet förtidspension försvinner och ersätts med sjukersättning och aktivitetsersättning. Sjukersättning ges till försäkrade som fyllt 30 år medan aktivitetsersättning avser yngre försäkrade. Ersättningarna kan bestämmas till samma kvotdelar av hel ersättning som gäller vid förtidspension. Både sjukersättning och aktivitetsersättning kan bestå av en inkomstrelaterad förmån som beräknas med ledning av tidigare förvärvsinkomster och en garantiersättning som ges ut till den som har liten eller ingen inkomstrelaterad ersättning. För dem som har förtidspension eller sjukbidrag vid årsskiftet kommer förmånen att tekniskt omvandlas till sjukersättning. Genom ett justeringsbelopp bibehålls ungefär samma nettoersättning efter som före årsskiftet.

Arbetskadeförsäkring

Den som får en skada godkänd som arbetsskada får rätt till kompensation för det inkomstbortfall som systemet med karensdag i sjukförsäkringen medför. Vidare införs nya regler om när livränta kan beviljas och indexering av livränta.

Socialförsäkringsförmåner vid institutionsvistelse

Nya regler införs om hur rätten till socialförsäkringsförmåner skall påverkas vid en institutionsvistelse som bekostas av staten. Personer som uppbär de nya förmånerna sjukersättning och aktivitetsersättning får behålla sin förmån under de första 60 dagarna av institutionsvistelsen. Därefter dras förmånen in tillfälligt, men den betalas åter ut fr.o.m. den trettionde dagen före frigivningsdagen. För personer som uppbär ålderspension eller äldreförsörjningsstöd görs ett avdrag från första dagen för uppehållet med 80 kronor per dag, dock högst med en tredjedel av pensionsförmånen. Bostadstillägget får behållas om strafftiden inte överstiger två år. Vid längre strafftid dras bostadstillägget in, men får utges igen fr.o.m. den tredje månaden före frigivning.

Finansdepartementet

Pressekreterare Maja Nilsson (hos Bosse Ringholm)

Tfn 08-405 16 25

Pressekreterare Anette Törnqvist (hos Gunnar Lund)

Tfn 08-405 14 86

Pressekreterare Martina Engberg (hos Lars-Erik Lövdén)

Tfn 08-405 15 99

Grundavdraget höjs

Grundavdraget, det belopp den taxerade inkomsten minskas med vid beräkningen av inkomstskatt, höjs för låg- och medelinkomsttagare. Detta innebär att grundavdraget höjs för personer med inkomster upp till 264 200 kronor. Vid de lägsta inkomsterna är höjningen 800 kronor och i inkomstskiktet 57 900–264 200 kronor, som mest 3 600 kronor. Grundavdraget blir därmed följande för de olika inkomstskikten:

Taxerad förvärvsinkomst (kronor)	Grundavdrag (kronor)
– 57 800	16 400
57 900 – 104 800	16 500 – 25 800
104 900 – 120 200	25 900
120 300 – 264 200	25 900 – 11 500
264 300 –	

Uppräkning av skattegränser

Skiktgränserna för statlig inkomstskatt höjs med 3,8 procent, den undre till 284 300 kr och den övre till 430 000 kr. Skiktgränserna gäller för den beskattningsbara inkomsten. Normalt betyder detta att statlig inkomstskatt

(20 procent) får betalas på årsinkomster över 301 000 kr eller cirka 25 100 kr per månad. Ytterligare fem procent i statlig inkomstskatt får normalt betalas på årsinkomster över 447 200 kr eller cirka 37 300 kr per månad.

Skatten höjs på energi

- Skatten på koldioxid höjs med 12 öre per kg koldioxid till 76 öre per kg.
- Energiskatten på el höjs med 2,9 öre till 22,7 öre per kWh i södra Sverige och med 2,8 öre till 16,8 öre per kWh i norra Sverige.
- Avfallsskatten höjs med 82 kronor till 370 kronor per ton.
- Skatten på naturgrus höjs med 5 kronor till 10 kronor per ton.
- Skatten på bensin höjs med 9 öre per liter och skatten på dieselloja med 6 öre per liter.

Industrin, jordbruket och skogsbruket omfattas inte av höjningen av koldioxid- och energiskatten.

Sänkt skatt på alkylatbensin

Skatten på alkylatbensin sänktes med 1,50 kronor per liter från och med den 15 november 2002. Alkylatbensin används bland annat som drivmedel för fritidsbåtar, snöskotrar och motorgräsklippare och har bättre miljöegenskaper än vanlig motorbensin.

Sänkt vägavgift

Vägavgiften sänks med cirka 6,4 procent på grund av att kronan har stärkts gentemot euron. Avgifterna beräknas i euro och översätts sedan till nationell valuta. Vägavgift betalas för tunga lastbilar och avgiften beror av fordonets miljöegenskaper och antal axlar på fordonet.

Införselreglerna ändras

Införselkvoterna för alkohol från EU-länder ökar. Resenärer får ta med sig 5 liter sprit, 6 liter starkvin, 52 liter vin och 64 liter starköl in i landet. Från länder utanför EU ändras endast kvoten för starköl. Den höjs till 64 liter.

Straffrättsliga sanktioner för illegal införsel av alkohol, tobak och mineraloljor införs

Straffrättsliga sanktioner införs för den som bryter mot de EG-rättsliga reglerna för transporter av tobak, alkohol och mineraloljor. Straffskalan är böter eller fängelse i högst två år. I de fall brottet anses grovt är straffet fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Högre skatt på lågpriscigaretter

Cigaretter kommer att beskattas med en minimiskatt. Det betyder att priset på lågpriscigaretter ökar med cirka 3,50 kronor per paket från och med den 1 mars nästa år.

Nya skatteregler för personer som sålt fåmansföretag och fått betalt i aktier

Den som säljer ett fåmansföretag och får betalt i aktier får lägre skatt om de nya aktierna sjunker i värde. Reglerna innebär att aktieägaren inte ska betala skatt förrän de inbytta aktierna säljs.

Regeln tillämpas retroaktivt från den 1 januari 1999.

Nya företag får uppskov med skatt i tre månader

Den som startar ett nytt företag kan börja betala preliminärskatt tre månader senare än tidigare. Däremot kommer preliminära skatten som betalas under året att vara lika stor.

Förändringar i kommunkontosystemet

Genom kommunkontosystemet kan kommuner och landsting få kompensation för ingående mervärdesskatt som de har betalat men inte dragit av i det ordinarie mervärdesskattesystemet. Utbetalningarna från kommunkontosystemet sker i fortsättningen över statsbudgeten. Avgiften till systemet avskaffas. De generella statsbidragen till kommuner och landsting minskar i motsvarande grad. Dessutom införs vissa bestämmelser om kontroll i systemet och omprövning av ersättningsbeslut.

Eko-bidrag upphör

Det statliga investeringsbidrag som främjar ekologisk hållbarhet vid bostadsbyggande upphör vid utgången av december. Förordningen gäller dock fortfarande för ansökningar om bidrag som kommit in till Boverket före den 6 november 2002.

Utbildningsdepartementet

Pressekreterare Håkan Carlsson (hos Thomas Östros)
Tfn 08-405 18 89

Pressekreterare Erika Ullberg (hos Lena Hallengren)
Tfn 08-405 28 15

Den allmänna förskolan

Den 1 januari 2003 träder lagstiftningen om den allmänna förskolan i kraft. Barn skall erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller fyra år. Förskolan skall omfatta minst 525 timmar om året. Kommunen skall informera föräldrarna om verksamheten i förskolan och syftet med denna.

Ny förordning om kommunal vuxenutbildning

Vid årsskiftet 2002/03 träder en ny förordning om kommunal vuxenutbildning i kraft. Förordningen skall, inom ramen för gällande skollag, skapa förutsättningar för ett förändrat arbetssätt inom den kommunala vuxenutbildningen. Utifrån ett individperspektiv betonas i förordningen att kommunen skall stödja vuxnas lärande.

Ett viktigt inslag i förordningen är också de bestämmelser som öppnar för en fortsatt utveckling av valideringsbegreppet, en fråga som just nu bereds inom Utbildningsdepartementet. Även skollagens bestämmelser om kommunal vuxenutbildning är föremål för översyn.

Rekryteringsbidrag

Vid årsskiftet 2002/03 införs ett rekryteringsbidrag till vuxenstuderande. Avsikten med bidraget är att kommunerna i sin uppsökande verksamhet skall rekrytera personer till studier på grundskole- och gymnasienivå. Bidraget är i allt väsentligt utformat enligt studiemedelssystemets grundprinciper men är generösare till sin karaktär. Bidraget är obeskattat och lämnas under

högst 50 veckor. Bidraget lämnas i mån av tillgängliga resurser. I samband med att rekryteringsbidragsreformen träder i kraft upphävs det särskilda utbildningsbidraget (ubs).

Rekryteringsbidraget regleras i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande och förordningen (2002:744) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

Studiebidrag till elever i gymnasieskolan

Från och med 2003 kan elever i gymnasieskolan få studiebidrag under tio månader per år. Detsamma gäller det behovsprövade extra tillägget. I dag lämnas studiebidrag och extra tillägg till elever i gymnasieskolan under nio månader per år, dvs. den tid som läsåret omfattar.

Räntan på studielån

Den ränta som skall betalas på studielån under år 2003 skall vara 3,2 procent. För år 2002 var räntan 3,0 procent och för år 2001 var den 3,1 procent. Räntan betalas på sådana lån som har tagits efter 1988.

Pedagogisk utbildning för högskolans lärare

Nya bestämmelser gäller fr.o.m. den 1 januari 2003 i fråga om anställning av lektorer och adjunkter inom universitet och högskolor. För att kunna anställas tills vidare skall en lektor eller adjunkt som huvudregel ha genomgått högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper. En lärare som inte uppfyller kravet i fråga om högskolepedagogiska kunskaper skall kunna få en tidsbegränsad anställning, dock sammanlagt längst två år.

Jordbruksdepartementet

Pressekreterare Anders Teljebäck (hos Ann-Christin Nykvist)

Tfn 08-405 11 88

Skärpta djurskyddsbestämmelser

För att ytterligare stärka djurskyddet ändras från årsskiftet djurskyddslagen på flera punkter.

Ändringarna innebär bl.a. att lagens bestämmelse, att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt, i fortsättningen skall gälla alla djur. I dag är bestämmelsen begränsad till att gälla lantbrukets djur samt tävlings- och försöksdjur.

Med vidgade bemyndiganden i lagen blir det i fortsättningen möjligt att meddela föreskrifter om bl.a. villkor för eller förbud mot viss djurhållning, försäljning och annan överlåtelse av djur.

Bestämmelsen om att den som misshandlat eller vanvårdat djur skall förbjudas att ha hand om djur preciseras och skärps. Detsamma gäller den bestämmelse som i dag ger vissa myndigheter rätt att besluta om att djur skall omhändertas genom polisens försorg. I fortsättningen inte bara får utan *skall* sådana beslut meddelas under de omständigheter som anges i lagen, bl.a. när någon dömts för djurplågeri.

Maximistraffet för brott mot djurskyddslagen höjs till fängelse två år och för de allvarligaste brotten skall inte längre böter utan bara fängelse ingå i straffskalan. Straffbestämmelserna vidgas, bl.a. i det avseendet att lagens bestämmelse om hantering av djur vid slakt straffbeläggs.

Kulturdepartementet

Pressekreterare Hans Ånell (hos Marita Ulvskog)
Tfn 08-405 35 43

Höjd TV-avgift

TV-avgiften höjs med 72 kronor till 1 812 kronor per år från den 1 januari 2003.

Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne

År 2003 kommer litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne att delas ut första gången. Priset får delas ut till enskilda författare av litteratur för barn och unga, enskilda personer eller andra som främjat barns och ungas läsande och illustratörer samt för berättande. Priset kan delas av flera och prissumman är 5 miljoner kronor. En jury som utses av Statens kulturråd beslutar om pristagare.

Miljödepartementet

Pressekreterare Johan Hasslow (hos Lena Sommestad)

Tfn 08-405 20 27

Sänkta bidrag till miljöskadeförsäkring och saneringsförsäkring

Den som bedriver en miljöfarlig verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt är skyldig att bidra till en miljöskadeförsäkring och en saneringsförsäkring. Båda försäkringarna är kollektiva. Det betyder att en skada som täcks av försäkringen inte behöver vara knuten till den bidragsskyldige utan i stället till det kollektiv av verksamhetsutövare som denne tillhör.

Genom en ändring i förordningen (1998:1473) om miljöskadeförsäkring och saneringsförsäkring sänks de obligatoriska bidragen till försäkringarna. För anmälningspliktiga verksamheter sänks det årliga bidraget från 500 till 400 kronor. För tillståndspliktiga verksamheter sänks bidragen från 10 till 7 procent (lägst 400 kronor) av gällande tillsynsavgift. Om staten eller en kommun är verksamhetsutövare eller om verksamhetsutövaren ställt säkerhet för efterbehandling sänks procentsatsen från 5 till 3,5 procent (lägst 400 kronor). Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2003.

Alkylatbensin för 2-taktsmotorer

Alkylatbensin är ett mer miljövänligt bränsle än vanlig bensin. Miljöeffekten är störst om alkylatbensin används i 2-taktsmotorer. För att styra användningen av alkylatbensin till 2-taktsmotorer får munstycken på bensinpumpar för alkylatbensin inte ha en yttre diameter understigande 23,7 mm. Härigenom förhindras tankning i den största delen av bilbeståndet. Bensinpumparna skall förses med texten "Alkylatbensin för 2-taktsmotorer". Detta gäller från och med den 1 januari 2003.

Föreskrifter för förbränning av avfall

Naturvårdsverket bemyndigas att utfärda föreskrifter för att tydliggöra de

nya krav som genom direktiv 2000/76/EG från och med den 1 januari 2003 kommer att ställas på anläggningar där man förbränner avfall.

Bemyndigandet ges i en ny förordning om avfallsförbränning. Den som driver en förbränningsanläggning måste skaffa sig kunskap om det avfall som skall brännas, att så långt som möjligt ta vara på den energi som frigörs vid förbränningen, att minimera uppkomsten av restprodukter och att hantera dem på ett miljömässigt sätt samt att övervaka och kontrollera verksamheten. För anläggningar som är i gång gäller övergångsbestämmelser fram till den 28 december 2005. De skall då ha anpassats till de nya kraven.

Genetiskt modifierade organismer

Med en ny förordning om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön genomförs ett EG-direktiv om avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer. Vissa regler finns redan i miljöbalken om krav på tillstånd för att sätta ut en genetiskt modifierad organism i miljön eller för att släppa ut en produkt som innehåller eller består av en genetiskt modifierad organism på marknaden. Av miljöbalken framgår vidare att ett tillstånd skall föregås av en utredning av de skaderisker som en utsättning eller ett utsläppande på marknaden kan medföra.

Den nya förordningen innehåller bestämmelser om de krav som ställs i fråga om riskbedömning, uppgiftsunderlag, märkning och uppföljning eller övervakning av utsättningen eller utsläppandet på marknaden. Förordningen innehåller också bestämmelser om tillståndsprövningen liksom vilka åtgärder som skall vidtas om nya uppgifter framkommer om risk för människors hälsa eller miljön på grund av den aktuella genetiskt modifierade organismen.

Förordningen innebär bl.a. att en sammanfattning av en tillståndsansökan skall sändas till de andra länderna i EU och att ett samråd skall äga rum med allmänheten och eventuellt berörda intressegrupper innan beslut fattas. När den nationella tillsynsmyndigheten fattar beslut skall eventuella synpunkter från andra länder beaktas.

Frivillig miljöledning och miljörevision

EG-förordningen 761/2001 om frivilligt deltagande i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) ersätter en tidigare EG-för-

ordning från 1993. En ny svensk förordning om frivillig miljöledning och miljörevision träder i kraft den 1 januari 2003. Den ersätter en tidigare förordning. Liksom tidigare är det Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) som ackrediterar de miljökontrollanter som utvärderar deltagande organisationers miljöprestanda. AB Svenska Miljöstyrningsrådet är behörigt registreringsorgan.

Näringsdepartementet

Pressekreterare Monica Björklund (hos Leif Pagrotsky)
Tfn 08-405 55 60

Pressekreterare Lovisa Lantz (hos Ulrica Messing)
Tfn 08-405 36 31

Pressekreterare Åsa Gunnarsson (hos Hans Karlsson)
Tfn 08-405 12 65

Beredskapslagring av olja och kol

Från och med den 1 januari 2003 utvidgas möjligheten för tillsynsmyndigheten (Energimyndigheten) att medge att lagringsskyldighet för olja fullgörs genom uppdrag åt annan att ombesörja lagringen. Sådana uppdrag kan generellt lämnas till andra lagringsskyldiga eller till företag som bedriver oljelagringsverksamhet. En förutsättning är dock att även lagerhållaren fått tillsynsmyndighetens särskilda godkännande. Den som driver oljeraffinaderi kan få tillstånd att fullgöra lagringsuppdrag genom att lagra råolja och halvfabrikat i stället för lagringsbränslen.

Handel med skogsfrö och skogsplantor

Genom ändringar i skogsvårdslagen (1979:429) och skogsvårdsförordningen (1993:1096) möjliggörs genomförande av ett EG-direktiv om saluföring av skogsodlingsmaterial, det s.k. frö- och plantdirektivet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om produktion av handel med och införsel av skogsodlingsmaterial.

Vidare införs bestämmelser om register över leverantörer av skogsodlingsmaterial samt över godkända frökällor.

Tillsynsmyndighetens kontrollverksamhet utökas och för att underlätta för kommissionens experter att utföra kontroller, införs en möjlighet för

Kronofogdemyndigheten i Stockholm att vid behov lämna handräckning.
Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2003.

Förordning om gruppundantag enligt 17 § konkurrenslagen (1993:20) för vertikala avtal inom motorfordonssektorn

Förordningen träder ikraft den 1 januari 2003 och gäller till den 31 maj 2010. Den ersätter det nu gällande gruppundantaget på området. Det nya gruppundantaget överensstämmer materiellt med EG:s motsvarande gruppundantag, vilket trädde ikraft den 1 oktober 2002.

Förordningen innebär bl. a. att tillverkaren inte längre skall kunna kombinera ett exklusivt och ett selektivt distributionssystem utan måste välja mellan distributionsformerna. Återförsäljarna skall inte längre vara förpliktade att kunna tillhandahålla eftermarknadsservice i egen regi utan kan ingå underavtal om tillhandahållandet av sådan service med annan aktör inom tillverkarens nätverk. Vidare ges återförsäljarna ökad möjlighet att välja om de vill sälja flera bilmärken. Alla som uppfyller av biltillverkaren uppställda krav skall dessutom kunna bli auktoriserade verkstäder inom dennes servicenät. Oberoende reparatörer ges bättre möjligheter att verka på marknaden och skall bl. a. ha rätt att kunna få originalreservdelar/utbytbara reservdelar från auktoriserade reparatörer.

Förordning om ändring i förordningen med instruktion för Vägverket

Genom förordningsändringen inrättas en Vägtrafikinspektion inom ramen för Vägverkets organisation. Liknande inspektioner finns sedan länge inom de tre andra transportslagen (luftfart, sjöfart och järnväg).

Vägtrafikinspektionen skall ha följande *fyra* uppgifter.

1. Att med utgångspunkt i beslutade trafiksäkerhetsmål hos myndigheter, kommuner och andra utifrån ett helhetsperspektiv följa och analysera sådana förhållanden som väsentligt kan påverka vägtransportsystemets utformning och funktion.

2. Att genom dialog med de aktörer som avses i 1 verka för att dessa tillämpar ett systematiskt arbetsätt för att förhindra vägtrafikolyckor som kan leda till att någon avlider eller blir allvarligt skadad.
3. Att samverka med andra aktörer i syfte att öka trafiksäkerheten på väg.
4. Att initiera forskning och utveckling inom vägtrafiksäkerhetsområdet och följa sådan forskning som har betydelse för inspektionens verksamhet.